

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Ajankohtaisia nostoja hallitusohjelmasta

Sivistysjohdon verkosto

Jarkko Niiranen, johtaja
Kasvatus, koulutus ja osaaminen
Opetushallitus
1.11.2023

Agenda:

- Toimintakulttuurin kehittäminen, STEAM – pedagogiikka. Oulun ja Turun kaupunki (30 min.)
- Ajankohtaisia teemoja ja nostoja hallitusohjelman toimeenpanosta max. 20 min.
- Yhteistä keskustelua ajankohtaisista asioista 10 min.

Hallitusohjelman toimeenpano: Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

- Oppimisen tuen kokonaisuudistus
- Vähimmäistuntimäärän kasvattaminen 2-3:lla vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa.
- Tulevaisuuden peruskoulu 2030 –selvitys alkaa.
- Muiden kirjausten etenemisen suhteen odotamme edelleen lisätietoja.

Hallitusohjelmakirjaus: Oppimisen tuen uudistus

- Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen kolmiportaista tukea koskevan lainsäädännön siten, että
 - tavoitteena on turvata riittävä tuki
 - vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa.
 - Oppimisen tukea on oltava tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti.
 - Tuen muodot ovat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset.
 - Tarpeellinen pienryhmäopetus sekä erityisluokissa annettava opetus on myös mahdollista
 - Huolehditaan erityisopettajien riittävästä koulutusmääristä.

Oppimisen tuen kokonaisuudistus

- Oppimisen tuen lainsäädäntö tullaan avaamaan
- Uudistuksen toteutukseen on varattu pysyvää rahoitusta.
- HE sisällä vuoden 2024 loppuun mennessä.
- Työ etenee virkavalmisteluna opetus- ja kulttuuriministeriössä. Virkavalmistelun aikana kuullaan laajasti opettajia, oppilaita, sidosryhmiä, tutkijoita ja asiantuntijoita.
- Opetushallitus päivittää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet uudistetun lainsäädännön mukaisesti.
- Uudistuksen vaikuttavan toimeenpanon varmistamiseksi vahvistetaan kaikkien opettajien ja koulujen johdon osaamista valtakunnallisesti.

Hallitusohjelmakirjaus: Vuosiviikkotuntien lisäys

- Hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa.
- Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti **alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen.**
- Lisäykset jätetään toteutettavaksi paikallisin päätöksin.

Vuosiviikkotuntien lisäys

- Tuntijakoasetus avataan, mikä on hyvä asia.
- Tuntilisäyksiin on varattu pysyvää rahoitusta.
- HE sisällä vuoden 2024 loppuun mennessä.
- Toteutetaan virkavalmisteluna opetus- ja kulttuuriministeriössä vuoden 2024 aikana.
- Lisätään opetustuntimäärää perustaitojen opetukseen (lukutaito, kirjoitustaito ja laskutaito) kolmella vuosiviikkotunnilla, täsmentynee todennäköisesti AI ja MA.
- Ko. oppiaineiden opetussuunnitelmaperusteisia tavoitteita ei lisätä, vaan resursoidaan lisää aikaa nykyisten tavoitteiden oppimiseen.
- Opetushallitus ohjaa ja tukee tuntilisäysten paikallista toimeenpanoa.

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen kehittämisen työryhmä

Työryhmän tehtävänä on laatia hallitusohjelman mukaisesti esitykset

- oppimisen tuen yhdenmukaistamisesta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa huomioiden opiskelijoiden ohjauksen kehittämisen
- tuen tarpeiden varhaisesta havaitsemista ja tuen eri muotojen järjestämisestä toisella asteella
- tarvittavan oppimisen tuen ja ohjauksen sekä moniammatillisen tuen turvaamisesta toisen asteen koulutuksen opiskelijoille
- pedagogisten tukitoimien, ohjauksen ja opiskelijan hyvinvoinnin kokonaisvaltaisesta tukemisesta.

Hallitusohjelmaan liittyvät työryhmät - Lukiokoulutus

Työryhmän tehtävänä on laatia hallitusohjelman mukaisesti esitykset

- lukiokoulutuksen **rahoitusjärjestelmän** uudistamiseksi
- **englanninkielisen ylioppilastutkinnon** mahdollistamiseksi
- **yhden ylioppilaskokeen korvaamiseksi lukiodiplomilla** ja sen edellyttämistä muutoksista säädöksiin
- lukiolaisen **oikeudesta tukiopetukseen**
- muiksi toimenpiteiksi hallitusohjelman lukiokoulutusta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Työryhmä huomioi ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen oppimisen tuen vahvistamista koskevan valmistelutyön. Toimikautensa aikana työryhmä ohjaa Opetushallituksen työtä lukiodiplomien arviointikriteerien kehittämiseksi. Valmistelussa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelman ja toimintamenojen sopeutustarve.

Työryhmä työskentelee riittävässä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa.

Hallitusohjelmaan liittyvät työryhmät - Ammatillinen koulutus

Työryhmä ja sen tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallitusohjelman mukaisesti esitykset

- ammatillisen koulutuksen **rahoitusjärjestelmän** uudistamiseksi
- koulutuksen järjestäjien **toiminnanohjauksen** uudistamiseksi
- **koulutustarjonnan suuntaamisesta** nykyistä paremmin työelämän tarpeiden mukaisesti
- **tilauskoulutuksen mahdollisuuden avaamiseksi** aikuisten tutkintokoulutusta suuntaamiseksi koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen sekä tutkintoja pienempien osaamiskokonaisuuksien suorittamiseen
- velvoitteesta **maahanmuuttajien kielikoulutuksen jatkamisesta kielitaitovaatimuksen saavuttamiseksi.**

Hallitusohjelmaan liittyvät valtionavustukset

Lukiokoulutus

- Kehitetään erityisopettajien, opinto-ohjaajien ja aineenopettajien yhteistyömalleja **tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen** liittyvissä kysymyksissä.
- Vahvistetaan aineenopettajien, ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien osaamista mm. **opiskelijan vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamisessa sekä opiskelutaitojen ja -tekniikoiden opettamisessa** mukaan lukien kieli- ja kulttuuritietoisuus.
- Kehitetään oppilaitoksen **toimintakulttuuria** vahvistamalla opetushenkilöstön **valmiuksia tunnistaa, tukea, ohjata ja arvioida tukea** tarvitsevien opiskelijoiden oppimista yhteistyössä erityisopettajan, muiden opettajien ja ammattilaisten kanssa.
- **Kehitetään** samanaikaisopetuksena, ryhmämuotoisena opetuksena ja yksilötukena annettavan erityisopetuksen **pedagogiikkaa ja toimintamalleja**.
- **Kehitetään yhteisiä toimintamalleja alueellisesti** yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten sekä muiden toimijoiden kanssa. (n 5M€)

Hallitusohjelmaan liittyvät valtionavustukset

Ammatillinen koulutus

- **Kehitetään opintojen henkilökohtaistamista** niin, että kaikki opiskelijat ja erityisesti oppivelvolliset saavat lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat, riittävän lähiopetuksen, työpaikkaohjauksen, oikea-aikaisen tuen opintoihinsa ja näyttöön valmistautuessa. Kehitetään ohjausta ja tukea opintojen edistämiseen työelämässä oppimisessa, näytöissä ja etäopiskelussa.
- **Kehitetään toimintatapoja tuen tarpeiden nykyistä systemaattisempaan kartoittamiseen sekä oikea-aikaisten ja oikean laajuisten pedagogisten tukitoimien toteuttamiseen.** Kehitetään tuen muotoja ja tuen toteutusta eri tutkintomuodoissa, tutkinnon osissa ja eri oppimisympäristöissä. Kehitetään tuen tarpeiden tunnistamista ja tuen toteuttamista ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.
- **Vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuuria** kehittämällä henkilöstön osaamista erityisessä tuessa. Selkiytetään ja tiivistetään yhteistyötä erityisopettajien ja eri tutkinnon osien opettajien sekä muun ohjaushenkilöstön välillä. Vahvistetaan erityisopettajien konsultatiivista roolia.
- **Kehitetään moniammatillisena yhteistyönä tuen malleja** niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat eniten tukea jatko-opintovalmiuksiin ja työelämään siirtymiseen.
- **Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltoa** opiskelijoiden hyvinvoinnin, jaksamisen ja opiskelukyvyn tukemisessa ja vahvistamisessa.
- **Kehitetään ja jaetaan yhteisiä oppimisen tuen toimintamalleja** alueellisesti yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten sekä muiden toimijoiden kanssa. (n. 10M€)

Kysymyksiä ja keskustelua?

Jarkko Niiranen

p. 029 533 1440

jarkko.niiranen@oph.fi

Hallitusohjelmanostot: Varhaiskasvatus (1/2)

- **Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan erityisesti yli 3-vuotiaiden lasten osalta.**
 - Erityisiä toimia suunnataan maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisasteen nostamiseksi varhaiskasvatuksessa. Tämä vahvistaa maahanmuuttajataustaisten lasten suomen ja ruotsin kielen osaamista ja integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan
- **Hallitus vakiinnuttaa varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen määrärahatason.** Näin vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua, tasoitetaan oppimiseroja sekä ehkäistään segregatiota. Hallitus edistää vieraskielisten lasten kiinnittymistä myös ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja koulutukseen.
- **Hallitus uudistaa varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskevan lainsäädännön.** Varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskeva lainsäädäntö siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Hallitusohjelmanostot: Varhaiskasvatus (2/2)

- **Hallitus vahvistaa alan veto- ja pitovoimaa kehittämällä työoloja ja varhaiskasvatuksen laatua.** Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja lisätään yliopistoissa. Turvataan jo alalla työskenteleville erilaiset mahdollisuudet päteväytyä varhaiskasvatuslain mukaisiin tehtäviin muunto- ja monimuotokoulutuksella.
- **Hallitus selkiyttää sosionomien roolia varhaiskasvatuksessa** ja lisää varhaiskasvatuksen sosionomien koulutusta. **Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävässä toimiminen mahdollistetaan myös varhaiskasvatuksen sosionomi YAMK-tutkinnolla** huolehtien riittävästä pedagogisesta ja didaktisesta osaamisesta.
- **Lasten kieltenoppimista tuetaan varhaiskasvatuksesta alkaen vahvistamalla ja laajentamalla kielikylpy- ja kielisuihkutoimintaa.** Koulutetaan lisää kielikylpyopettajia

Hallitusohjelmanostot: Esi- ja perusopetus (1/4)

- **Hallitus käynnistää laaja-alaisen peruskoulun tulevaisuustyön peruskoulun kehittämistarpeiden arvioimiseksi.** Peruskoulua kehitetään pitkäjänteisesti tieto- ja tutkimusperusteisesti laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- **Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyy vuonna 2025. Kokeiluryhmän seurantatutkimusta jatketaan** peruskoulun loppuun asti. Kokeilun päätyttyä hallitus arvioi kokeilun tulokset ja valmistelee jatkotoimet.
- Hallitus panostaa perustaitojen oppimiseen antamalla lisää aikaa ja työrauhaa opettajille ja oppilaille. **Hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2–3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa.** Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Lisäykset jätetään toteutettavaksi paikallisin päätöksin.
- **Hallitus uudistaa kolmiportaista tukea koskevan lainsäädännön** siten, että tavoitteena on turvata riittävä tuki sekä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa.

Hallitusohjelmanostot: Esi- ja perusopetus (2/4)

- **Hallitus toteuttaa osaamistakuun**, joka tarkoittaa vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa luokalta seuraavalle. Erityistä huomiota kiinnitetään peruskoulun toisen ja kolmannen luokan nivelvaiheeseen, yhdeksänteen luokkaan ja päättöarviointiin.
- Selvitetään mahdollisuus laajentaa **joustava perusopetus toteutettavaksi jokaisessa kunnassa**, jotta oppilailla on mahdollisuus saada suoritettua perusopetuksen oppimäärä.
- Hallitus sitoutuu **LUMA-strategian toimeenpanoon**, jotta oppilaiden luonnontieteellismatemaattiset valmiudet vahvistuvat.
- Hallitus mahdollistaa **kieltenopetuksen ja -opiskelun varhaistamisen, laajentamisen ja monipuolistamisen**. Varmistetaan, että kielenopetukseen on varattu riittävästi tuntiresursseja.

Hallitusohjelmanostot: Esi- ja perusopetus (3/4)

- Hallitus arvioi **etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia** nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettyinä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.
- **Hallitus arvioi S2-opetuksen (suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) toimivuutta.** Vieraskielisten lasten määrän kasvu on huomioitava osana perusopetuksen kehittämistä. Lisäksi mahdollistetaan valmistavan opetuksen jatkuminen kahteen vuoteen.
- **Hallitus vahvistaa opettajien ja rehtoreiden toimivaltuuksia puuttua opetusta häiritsevään ja kouluaikana tapahtuvaan toimintaan.** Mobiililaitteet.
- **Kouluväkivallan ennaltaehkäisyssä ja väkivaltatilanteisiin puuttumisessa otetaan käyttöön yhtenäiset suunnitelmat ja toimintamallit hyödyntäen olemassa olevia toimintamalleja**

Hallitusohjelmanostot: Esi- ja perusopetus (4/4)

- **Hallitus turvaa jokaisen lapsen oikeuden turvalliseen oppimisympäristöön ja koulurauhaan.** Hallitus vahvistaa kiusaamisen uhriksi joutuneen oppilaan oikeusturvaa sekä mahdollisuutta jatkaa omassa koulussaan.
- Hallitus luo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjille **järjestämiseen liittyvät kriteerit, jotta varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta.**
- Lisäksi arvioidaan **varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatukriteereiden päivittämistä.**
- **Koulujen kasvatustehtävään kuuluu varmistaa, että suomalainen kulttuuriperintö välittyy uusille sukupolville.** Tähän sisältyy myös koulujen juhlaperinteiden vaaliminen kevät- ja joulujuhlineen.

Hallitusohjelmanostot: Lukio (1/2)

- **Lukiokoulutuksen rahoitusuudistus**

- Hallitus uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Hallituksen esitys vuoden 2025 loppuun mennessä. Rahoitusmallin muutokset toteutetaan riittävän pitkällä siirtymäajalla. Mahdollistaa hallitun muutoksen ja lukioverkon turvaamisen.

- **Englanninkielinen YO –tutkinto**

- Mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein. Varmistetaan, että englanninkielinen koulutustarjonta ei uhkaa kansalliskielistä koulusivistystä, vaan vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten toimijoiden ja paluumuuttajien joukossa.

➤ Tästä olemassa valmis selvitys:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160633/OKM_15_2018_Ylioppilastutkinto_englanninkielinen.pdf

Hallitusohjelmanostot: Lukio (2/2)

- **Lukiodiplomit**

- Luodaan lukiodiplomeille valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla. Yhden viidestä ylioppilaskokeesta voisi jatkossa korvata lukiodiplomilla.

- **Tukiopetus lukiolaisille**

- Hallitus säättää lukiolaisten oikeudesta tukiopetukseen. Näin varmistetaan riittävä tuki lukio-opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle.
 - Lukiolaisen oikeus erityiseen tukeen on jo olemassa, mutta tätä täsmennetään lukiolain muutoksella.

- **Liikunnanopetus lukioissa**

- Hallitus selvittää ja arvioi mahdollisuuden toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle.
 - Toteutetaan yhteistyössä OKM:n ja OPH:n kesken selvitys ja tehdään johtopäätökset.

Padlet

<https://padlet.com/jarkkoniiranen/kommentteja-ja-ideoita-hallitusohjelman-toimeenpanoon-b51qa04tt2edq5dn>

Seuraavat tapaamiset:

- Ke 1.11. klo 15-16
- Ke 13.12. klo 15-16

Kiitos!

Jarkko Niiranen

p. 029 533 1440

jarkko.niiranen@oph.fi

A decorative graphic consisting of thick, wavy, overlapping lines in green and blue, flowing from the bottom left towards the top right, framing the text on the left.